

ÎNTR-O EUROPĂ CU VITEZE ȘI POTENȚIALE DIFERITE

Specializarea inteligentă - soluția pentru transformarea unei regiuni rămase în urmă într-una de vârf

(Interviu cu Vasile Asandei,
Director General ADR Nord Est)

● Anul trecut, Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Nord Est a împlinit 20 de ani de activitate

Reporter: Cum s-a dezvoltat regiunea în ultimul an?

Vasile Asandei: Anul 2019 a fost unul special pentru noi, întrucât am împlinit 20 de ani de activitate. Cu acest prilej, ne-am uitat la Regiune prin prisma contribuției pe care am avut-o la dezvoltarea acesteia și a impactului muncii noastre.

Fie că este vorba de îndeplinirea misiunii conferită prin legea dezvoltării regionale din România, de managementul programelor de dezvoltare regională finanțate din fonduri europene, de diversificarea activității pentru a răspunde nevoilor Regiunii, dar și provocărilor societale în continuă schimbare, de evoluție organizațională, bilanțul celor 20 de ani de activitate s-a dovedit a fi unul încurajator. Am sprijinit implementarea a peste 2300 de proiecte de către actori regionali, în valoare de 1,8

miliarde euro, 97 de proiecte fiind internaționale sau de asistență tehnică, în care ADR Nord-Est a fost beneficiar, utilizând peste 52 milioane euro.

Peste 250 de actori locali publici și privați au fost beneficiari ai acțiunilor de schimb de experiență și instruire, 650 de IMM-uri au beneficiat de consiliere pentru internaționalizare și inovare, 900 de tineri antreprenori au fost instruiți și 135 startup-uri au fost create, 10 Planuri Locale de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă au fost realizate pentru Bacău, Botoșani, Suceava, Piatra Neamț, Vaslui, Moinești, Roman, Bicăz, Siret, Comuna Victoria-Iași și 6 Planuri Locale de Acțiune pentru protejarea patrimoniului cultural pentru municipiile Bacău, Botoșani, Suceava, Piatra Neamț, Vaslui și Iași, 6 clustere din Regiunea Nord-Est sunt premiate de

Asociația Europeană a Clusterelor cu "eticheta bronz", doar ca urmare a implicării lor în inițiativele noastre internaționale.

Tot anul trecut, am avut onoarea să organizăm cea de-a X-a ediție a Conferinței "Săptămâna Regiunilor Inovatoare din Europa-WIRE X", sub egida Președinției României la Consiliul Uniunii Europene, eveniment de referință, care a stârnit interesul a peste 200 de participanți din 33 de țări, reprezentând universități, centre de cercetare și inovare, clustere, ministere și agenții guvernamentale, organizații de dezvoltare regională, antreprenori și asociații profesionale.

Sunt doar câteva dintre aspectele muncii noastre care au contribuit la transformarea Regiunii Nord-Est în ultimii ani și munca

(continuare în pagina 24)

VASILE ASANDEI:

"Am sprijinit implementarea a peste 2300 de proiecte de către actori regionali, în valoare de 1,8 miliarde euro, 97 de proiecte fiind internaționale sau de asistență tehnică, în care ADR Nord-Est a fost beneficiar, utilizând peste 52 milioane euro."

urmare din pagina 22

noastră continuă.

Reporter: Ce proiecte de tip smart se află în probare/derulare?

Vasile Asandei: Când auzim de termenul "smart", noi ne gândim, în primul rând, la Smart Specialisation și, în special, la RIS3 Nord-Est-Strategia de Specializare inteligentă a Regiunii Nord-Est.

Într-o Europă cu viteze și potențiale diferite, specializarea inteligentă este calea de urmat pentru cine dorește să transforme o regiune "rămasă în urmă" într-o regiune de vârf.

Să obțină cât mai mult din/să utilizeze cât mai eficient resursele existente a fost o lecție învățată din timp de România de Nord-Est, care a pus inovația în centrul dezvoltării sale încă din 2013. Acesta

este momentul în care a început specializarea inteligentă a regiunii, cu o strategie dedicată (RIS3 Nord-Est) concepută printr-un proces cu abordare de jos în sus, care a combinat analiza economică cu consultarea publică, pentru a descoperi principalele provocări societale și modalitățile de soluționare a acestora. Au fost, astfel, identificate patru domenii-cheie care prezintă avantaje competitive și comparative (domeniul agro-alimentar, biotehnologiile, IT&C și domeniul textile și materiale noi), precum și un portofoliu aferent de proiecte care au deschis calea către un ecosistem de afaceri adaptat exigențelor actuale de competitivitate.

Însă, competitivitatea unei regiuni depinde de nivelul de maturitate a ecosistemului economic,

de investițiile în inovare și digitalizare, nu doar în dezvoltare. Suntem conștienți de aceste aspecte, motiv pentru care încă din 2017 am pus bazele unui incubator-accelerator de afaceri model, RubikHub și am elaborat împreună cu partenerii regionali strategia de specializare inteligentă a regiunii - harta ADN-ului competitiv regional, care ne permite o relansare economică bazată pe inovație și cercetare. Scopul este acela de a veni cu instrumente concrete prin care să sprijinim mediul de afaceri - servicii, structuri și programe de finanțare personalizate.

Reporter: Ce sumă a fost alocată din bugetul 2014-2020 regiunii pe care o reprezentați?

Vasile Asandei: La nivelul lunii octombrie 2019, alocarea prin POR 2014-2020 este de 1 miliard de euro, reprezentând 17,51% din alocarea națională și cea mai mare la nivel național, totodată.

În plus, la finalul lunii ianuarie 2020, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA) a anunțat aprobarea Memorandumului de supracontractare

cu 2,4 miliarde euro pentru infrastructura educațională, dezvoltarea urbană și iluminatul public.

Ca urmare a acestei măsuri, și în regiunea Nord-Est va ajunge o sumă generoasă pentru proiectele incluse în lista de rezervă, care vizează următoarele domenii:

✓ Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon - Operațiunea privind măsurile de iluminat public;

✓ Axa prioritară 4 - Sprijinirea dezvoltării urbane durabile pentru municipiile reședință de județ privind investiții în mobilitate urbană, regenerare urbană, comunități marginalizate, regenerare urbană și educație;

✓ Axa prioritară 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale - pentru investiții privind modernizarea creșelor, grădinițelor, școlilor, liceelor tehnologice și universităților;

✓ Axa prioritară 13 - Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii - pentru investiții privind infrastructura socială, de petrecere a

"Din 2017 am pus bazele unui incubator-accelerator de afaceri model, RubikHub și am elaborat împreună cu partenerii regionali strategia de specializare inteligentă a regiunii - harta ADN-ului competitiv regional, care ne permite o relansare economică bazată pe inovație și cercetare".

Sursa foto: Consiliul Județean Bacău

"În România, conceptul de dezvoltare urbană durabilă este pus în practică în cel mai pragmatic mod prin Axa Prioritară 4 din Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020. Această axă prioritară combină priorități de investiții cum ar fi promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei".

timpului liber și de reabilitare a spațiilor publice.

Reporter: Ce proiecte se derulează în exercițiul 2014-2020? Cât de mult se axează acestea pe segmentul smart?

Vasile Asandei: Programul Operațional Regional 2014-2020 finanțează, în principal, infrastructura de transport, socială, de sănătate și educațională, IMM-uri, investiții în patrimoniul cultural și turism, dar și proiecte ce pot fi grupate sub sintagma "smart", cum ar fi:

- Susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic - una dintre noutățile absolute ale programului, ca tip de investiții care stimulează crearea de noi entități specializate în furnizarea serviciilor de transfer tehnologic și care încurajează inovarea în companii, prin introducerea în circuitul economic a rezultatelor cercetării, transformate în produse, procese și servicii noi sau îmbunătățite;
- Creșterea mobilității urbane - investițiile se adresează inclusiv transportului public electric și nemotorizat, precum și construirii

unei infrastructuri necesare funcționării acestuia (ex. stații de alimentare electrice) și se derulează pe baza planurilor de mobilitate urbană durabilă, conducând spre atingerea dezideratului de "Smart Cities";

- Eficiența energetică - proiecte complexe ce presupun folosirea unor tehnologii noi, care să crească eficiența energetică, inclusiv prin noi tipuri de circuite electrice, instalații de încălzire, ventilație etc. Proiectele de eficiență energetică vizează clădirile rezidențiale, clădirile publice, precum și iluminatul public.

Reporter: Ce planuri are Agenția pe termen scurt, mediu și lung?

Vasile Asandei: Anul acesta suntem extrem de preocupați de conturarea direcțiilor de dezvoltare a Regiunii pentru perioada 2021-2027 și chiar în această perioadă derulăm ample campanii de consultare publică în fiecare județ din regiune, alături de parteneri din mediul universitar, public sau privat.

Principalele caracteristici ale no-

ului cadru pentru Politica de Coeziune 2021-2027 prezintă un mare interes pentru noi. Concentrarea investițiilor va avea în vedere următoarele cinci obiective tematice: OP 1 - cercetare-dezvoltare-inovare IMM-uri, OP 2 - reducerea de CO₂, OP 3 - mobilitate și conectivitate (transport, mobilitate urbană și TIC), OP 4 - Europa socială (sănătate, educație, social, ocuparea forței de muncă) și OP 5 - dezvoltare integrată și sustenabilă pentru zonele urbane, rurale și inițiative locale.

Preocuparea de a da consistență Politicii de coeziune implementată prin Programul Operațional Regional în regiunea noastră va fi completată prin demersuri permanente de stimulare a cooperării între mediul universitar și mediul antreprenorial, de creștere a capacității administrative a autorităților publice locale și de creare a unui climat de stabilitate și încredere care să stimuleze atra-

gere a investițiilor private și să încurajeze noii antreprenori.

Reporter: Care este gradul de absorbție, la nivel regional, a fondurilor alocate din bugetul precedent?

Vasile Asandei: Prin POR 2007-2013, au fost implementate 598 de contracte de finanțare, cu o valoare a finanțării nerambursabile solicitate de 784 milioane de euro. Au fost proiecte de infrastructură importante, provenind atât din zona publică, cât și din cea privată, ce au contribuit în mod complementar la dezvoltarea regiunii și la creșterea nivelului de trai a locuitorilor săi. Gradul de absorbție, raportat la alocarea regională este de 90%.

Reporter: Care este valoarea fondurilor UE atrase în 2019?

Vasile Asandei: Valoarea nerambursabilă contractată la nivelul Regiunii Nord-Est până acum

(continuare în pagina 26)

urmare din pagina 25

depășește alocarea regională prin POR 2020, iar sumele efectiv rambursate către beneficiari ajung la 230 milioane euro.

Reporter: Ce proiecte sunt în desfășurare și care sunt proiectele prioritare?

Vasile Asandei: La nivelul Regiunii Nord-Est, avem 2094 de proiecte depuse pe toate apelurile deschise din 2016 până acum, din care 603 au semnat contracte de finanțare. Proiecte prioritare pot fi considerate, anul acesta, proiectele care vizează dezvoltarea urbană, atât prin prisma sumelor de bani pe care le utilizează, dar mai ales prin impactul economic, social și de mediu generat în municipii.

Astăzi, aproximativ 54% dintre

români trăiesc în mediul urban, dar acest procent este estimat să se apropie de 70% în 2030, dacă actualele tendințe se mențin. Asta înseamnă că avem, deopotrivă, o problemă uriașă, dar și o oportunitate pe măsură. Dezvoltarea sustenabilă, viața socială sănătoasă, posibilitățile de dezvoltare personală și a nivelului de trai sunt câteva dintre atuurile unui oraș în viitor. Următorul deceniu va aduce în România mașinile electrice autonome, realitatea augmentată, inteligența artificială, dronele, digitalizarea și robotizarea industriei, precum și alte tendințe majore care vor transforma masiv societatea noastră. Generația care se naște acum se va maturiza într-o Românie care ar trebui să arate foarte diferit de cea de azi.

Acest context ne obligă să avem o viziune coerentă cu privire la vii-

tor și o atenție deosebită pentru investițiile în dezvoltare urbană.

În România, conceptul de dezvoltare urbană durabilă este pus în practică în cel mai pragmatic mod prin Axa Prioritară 4 din Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020. Această axă prioritară combină priorități de investiții subscrise următoarelor obiective tematice: economii cu emisii reduse de CO₂; protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor; promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei; investiții în educație și competențe. La nivelul Regiunii Nord-Est, cele șase municipii reședință de județ (Bacău, Botoșani, Iași, Piatra Neamț, Suceava și Vaslui) au depus 69 de proiecte aferente Axei 4 POR 2014-2020, în valoare de 313,5 milioane de euro. 32 dintre aceste proiecte au fost deja contractate și solicită 171,33 milioane euro.

Reporter: Cum apreciați legislația din domeniu și ce lipsuri are aceasta?

Vasile Asandei: Am observat că preocuparea de a adapta legisla-

ția la realitatea implementării proiectelor cu finanțare europeană este împărtășită nu doar de noi, cei din sistem, ci și de decidenții de la nivel național. Chiar recent au fost adoptate câteva normative mult-așteptate și imperios necesare pentru parcursul nostru viitor.

Este vorba de:

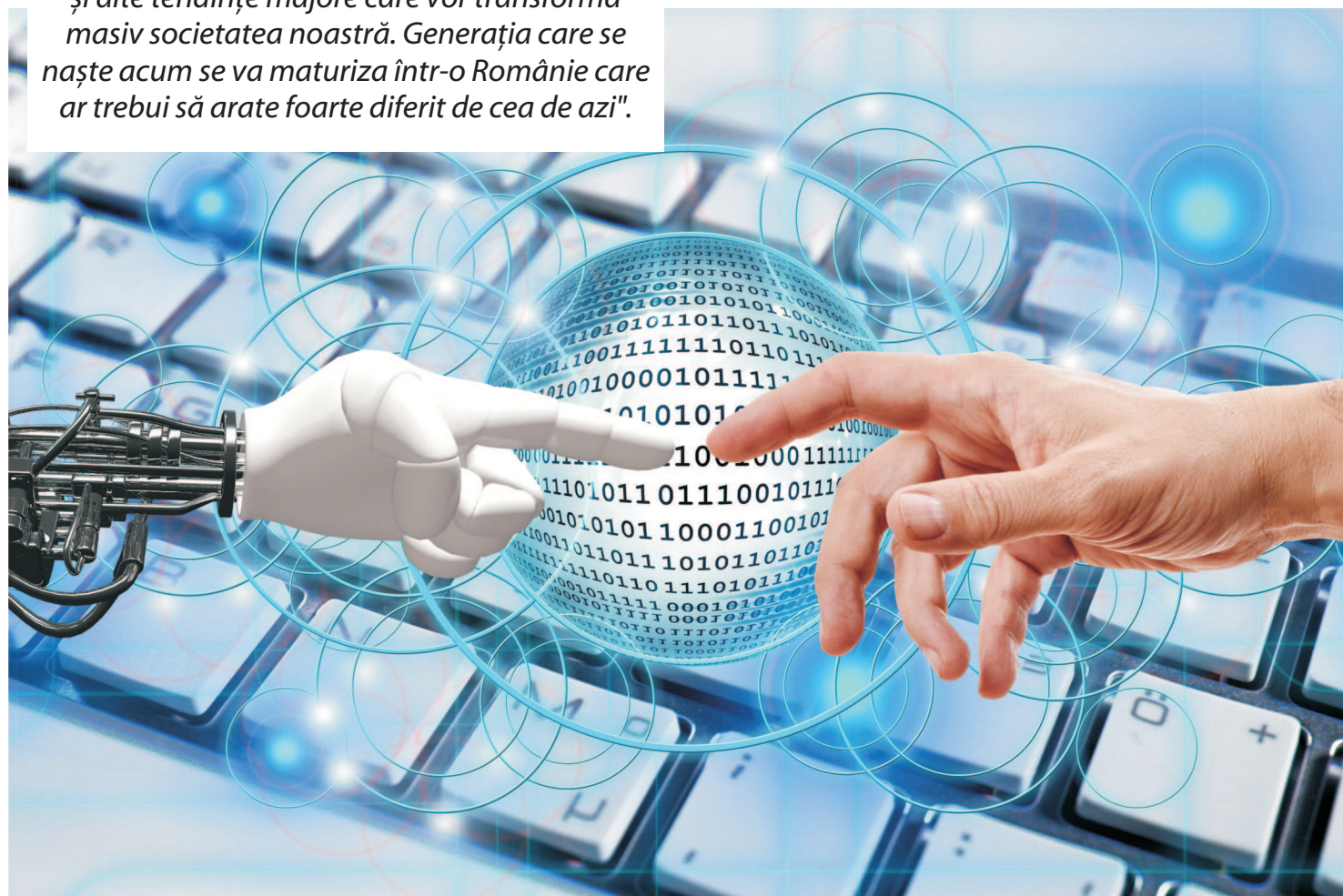
- Ordonanța privind unele măsuri financiare în vederea finalizării proiectelor fazate finanțate din fondurile Uniunii Europene aferente perioadei de programare 2014-2020;

- Ordonanța privind unele măsuri pentru implementarea proiectelor cu finanțare din fonduri structurale în vederea evitării riscului de decomitere pentru anul 2020, precum și de modificare și completare a unor acte normative;

- Ordonanța privind unele măsuri pentru pregătirea portofoliului de proiecte destinat finanțării din fonduri externe nerambursabile pentru perioada de programare 2021-2027;

- Nu în cele din urmă, Ordonanța

"Următorul deceniu va aduce în România mașinile electrice autonome, realitatea augmentată, inteligența artificială, dronele, digitalizarea și robotizarea industriei, precum și alte tendințe majore care vor transforma masiv societatea noastră. Generația care se naște acum se va maturiza într-o Românie care ar trebui să arate foarte diferit de cea de azi".

La nivelul Regiunii Nord-Est, cele șase municipii reședință de județ (Bacău, Botoșani, Iași, Piatra Neamț, Suceava și Vaslui)

au depus 69 de proiecte aferente Axei 4 POR 2014-2020, în valoare de 313,5 milioane de euro. 32 dintre aceste proiecte au fost deja contractate și solicită

171,33 milioane euro.

privind asigurarea descentralizării managementului Fondurilor Europene structurale și de investiții, la nivel regional îndeplinește un deziderat de 13 ani, de când suntem membri în UE, acela de a respecta principiul subsidiarității și de a aduce decizia cât mai aproape de cetățeni. Practic, această măsură statuează rolul de Autoritate de Management pentru Agențiile pentru Dezvoltare Regională pentru Programele Operaționale Regionale în perioada 2021-2027.

Reporter: Care este problematica sectorului?

Vasile Asandei: Dificultățile întâmpinate de beneficiari pe parcursul implementării proiectelor au fost generate cu precădere de:

- prelungirea duratelor procedurilor de achiziție publică, ca urmare a înregistrării de contestații, cu perioade foarte mari de timp (în unele cazuri acestea depășind un an);
- întârzieri în execuția contractelor de lucrări, ca urmare a

✓ identificării, în implementare, a necesității executării unor categorii de lucrări neprevăzute în proiectele tehnice;

✓ descoperirilor arheologice, în cazul proiectelor ce vizează obiecte de patrimoniu;

✓ utilizării de către antreprenori a unor resurse insuficiente în raport cu graficul de execuție asumat prin contract (din cauza scăderii capacității acestora, pe fondul adâncirii efectelor crizei economice);

- întârzieri datorate rezilierii unor contracte de lucrări, ca urmare a incapacității antreprenorilor de a continua execuția lucrărilor (determinată de insolvență/falimentul acestora) și, în consecință, prelungirea cu durata necesară organizării unor noi proceduri de achiziție de contracte de lucrări, pentru restul de executat;

Reporter: Care credeți că ar fi soluțiile pentru rezolvarea acestora?

Vasile Asandei: O astfel de mă-

sură tocmai a fost luată și aceasta vizează operaționalizarea completelor de judecată specializate pe achiziții publice. Aceste complete se vor ocupa cu prioritate de judecarea cauzelor care se află pe rolul instanțelor de judecată, astfel încât să fie evitate blocajele de care aminteam mai sus.

În plus, cei care au calitatea de beneficiar, respectiv de autoritate contractantă vor trebui să respecte duratele de evaluare a ofertelor, pentru că sistemul de sancțiuni care va intra în vigoare odată cu aprobarea acestei măsuri, prevede și plata unor amenzi.

Un aspect extrem de important rămâne cel legat de experiența și pregătirea profesională a salariaților. Nivelul tot mai crescut de complexitate a intervențiilor, schimbările rapide de metode, tehnologii etc. fac absolut necesare cunoștințe profesionale temeinice, învățarea continuă, construcția, menținerea și motivarea unor echipe de implementare performante.

Reporter: Vă mulțumesc!